

บทที่ 3

วิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology)

งานวิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการลดผลกระทบจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จึงกำหนดวิธีวิทยาการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการมีส่วนร่วมในการออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) และการรับฟังความคิดเห็น (Hearing) โดยมีรายละเอียดของวิธีวิจัยแต่ละวิธี ดังนี้

1. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสาร ซึ่งการวิจัยนี้ได้กำหนดประเภทเอกสารและประเด็นที่ต้องการใช้ในการวิเคราะห์ คือ กฎหมายที่นำมาใช้บังคับเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงิน ที่ชัดเจนและแน่นอนสามารถตั้งตัวจรรยาบรรณประกอบอาชญากรรมที่ได้เงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และเพื่อกำหนดมาตรการลดผลกระทบจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องที่เป็นหลักการ และทฤษฎีรวมทั้ง รายงานวิจัย ตำรา และบทความทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยข้อมูลเอกสารที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการลดผลกระทบจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ได้กำหนดหัวข้อของข้อมูลเอกสารที่เก็บรวบรวมประกอบด้วย

1.1 แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงิน ประกอบด้วย

1.1.1 แนวคิด

- 1) แนวคิดในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- 2) แนวคิดการกำหนดความผิดมูลฐาน
- 3) แนวคิดในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลตามหลักนิติรัฐ
- 4) แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล

1.1.2 ทฤษฎี

- 1) ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย
- 2) ทฤษฎีการลงโทษทางอาญา
- 3) ทฤษฎีเกี่ยวกับการฟอกเงิน
- 4) ทฤษฎีนิติเศรษฐศาสตร์
- 5) ทฤษฎีเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย

1.1.3 หลักการ

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักสิทธิมนุษยชน
- 3) หลักประกันสิทธิและเสรีภาพ

1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงิน

1.2.1 กฎหมายระหว่างประเทศ

- 1) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบการค้ายาเสพติดให้โทษและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (UN Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988)
- 2) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention Against Transnational Organized Crime (2000))
- 3) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (United Nations Convention against Corruption 2003)
- 4) อนุสัญญาของสภายุโรปว่าด้วยการฟอกเงิน การตรวจค้น และการริบสิ่งที่ได้มาจากการกระทำความผิด (Convention of Laundering, Search, Seizure and Confiscation of Proceed of Crime)
- 5) ข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force)
- 6) กฎหมายต้นแบบการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย สำหรับระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Model legislation on money laundering and financing of terrorism) (for civil law legal system)
- 7) กฎหมายต้นแบบการฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย มาตรการป้องกันและการได้ทรัพย์สินมาจากการกระทำความผิด (Model Provisions on Money

Laundering, Terrorist Financing, Preventive Measures and Proceeds of Crime) (for common law legal system)

1.2.2 กฎหมายต่างประเทศ

1) สหรัฐอเมริกา ได้แก่

(1) วิธีพิจารณาความทางอาญาและอาชญากรรมแห่งรัฐ (Federal Crimes and Criminal Procedure) ข้อ 18 ตามประมวลกฎหมายสหรัฐ

(2) รัฐบัญญัติว่าด้วยความลับทางธนาคาร ค.ศ. 1970 (Bank Secrecy Act 1970 (BSA))

(3) รัฐบัญญัติควบคุมการฟอกเงิน ค.ศ. 1986 (Money Laundering Control Act 1986 (MLCA))

(4) รัฐบัญญัติต่อต้านการก่อการร้าย ค.ศ. 2001 (USA Patriot Act 2001)

2) เครือรัฐออสเตรเลีย ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ค.ศ. 2006 (Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Act 2006)

(2) พระราชบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา ค.ศ. 1995 (Crime Code Act 1995)

(3) พระราชบัญญัติศุลกากร ค.ศ. 1901 (Customs Act 1901)

(4) พระราชบัญญัติว่าด้วยรายได้จากการประกอบอาชญากรรม ค.ศ. 1987 (Proceeds of Crime Act 1987)

(5) พระราชบัญญัติว่าด้วยการรายงานธุรกรรมทางการเงิน ค.ศ. 1988 (Financial Transaction Reports Act 1988 (FTR Act) (เดิมเรียกว่า Cash Transaction Report Act 1988))

3) ประเทศนิวซีแลนด์ ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ค.ศ. 2009 (Anti-Money Laundering and Countering Financing of Terrorism Act 2009)

(2) พระราชบัญญัติอาชญากรรม ค.ศ. 1961 (Crime Act 1961)

(3) พระราชบัญญัติว่าด้วยคืนรายได้จากการกระทำความผิด ค.ศ. 2009 (Criminal Proceeds (Recovery) Act 2009)

(4) พระราชบัญญัติการรายงานธุรกรรมทางการเงิน ค.ศ. 1996 (Financial Transaction Reporting Act 1996)

(5) พระราชบัญญัติการปราบปรามการก่อการร้าย ค.ศ. 2002 (Terrorism Suppression Act 2002)

4) สาธารณรัฐสิงคโปร์

(1) รัฐบัญญัติว่าด้วยการทุจริต การค้ายาเสพติด และอาชญากรรมร้ายแรง (การริบผลประโยชน์) (The Corruption, Drug Trafficking, and Other Serious Crimes (Confiscation of Benefits) Act (CDSA))

1.2.3 กฎหมายไทย

- 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- 2) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
- 3) ประมวลกฎหมายอาญา
- 4) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- 5) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- 6) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
- 7) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
- 8) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
- 9) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551
- 10) พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534
- 11) พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551
- 12) พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535
- 13) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502
- 14) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561
- 15) พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560
- 16) พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478

17) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม
ข้ามชาติ พ.ศ. 2556

18) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

19) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

20) พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522

21) พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545

22) พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังของวงจรรวม พ.ศ. 2543

23) พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

24) พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542

25) พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560

26) พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514

27) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

28) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

29) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

30) พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482

31) พระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.

2534

32) พระราชบัญญัติการซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546

33) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

34) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่ง
เทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

35) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร พ.ศ. 2561

36) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.
2561

37) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อ
การร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559

38) ประมวลรัษฎากร

39) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

40) กฎกระทรวงกำหนดวิธีการคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลหรือใช้ประโยชน์ พ.ศ. 2543

41) กฎกระทรวง ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

42) กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

43) ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด พ.ศ. 2543

44) ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด และการนำทรัพย์สินไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ พ.ศ. 2543

45) ระเบียบคณะกรรมการธุรกรรมว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2559

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการลดผลกระทบจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ผู้บริหาร หรือผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงิน นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในพื้นที่ศึกษา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามประเด็นสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าและดำเนินการสัมภาษณ์โดยตรงระหว่างผู้วิจัยกับประชากรสัมภาษณ์

2.1. ประชากรสัมภาษณ์

ในการวิจัยนี้ มีประชากรสัมภาษณ์ จำนวน 11 คน ประกอบด้วย

- (1) ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจำนวน 1 คน
- (2) อดีตประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจำนวน 1 คน
- (3) อดีตคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจำนวน 2 คน
- (4) ผู้แทนอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาจำนวน 1 คน
- (5) ผู้แทนอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจำนวน 1 คน

(6) ผู้แทนอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษจำนวน 1 คน

(7) ผู้อำนวยการส่วนนิติการ กองกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจำนวน 1 คน

(8) อธิบดีรองเลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจำนวน 1 คน

(9) นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจำนวน 2 คน

2.2 ประเด็นสัมภาษณ์

เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเชิงสนทนาระหว่างประชากรสัมภาษณ์กับผู้วิจัยตามประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการลดผลกระทบจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน โดยกำหนดให้ประชากรสัมภาษณ์เป็นการล่วงหน้า แยกเป็นประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

2.1.1 ฟอกเงินหมายถึงอะไร และความผิดมูลฐานคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรกับการฟอกเงิน

2.2.2 การกำหนดความผิดมูลฐานมีแนวคิดในการกำหนดความผิดมูลฐาน 4 ประการ คือ

- (1) ความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม
- (2) ความผิดที่มีลักษณะของอาชญากรรมที่มีผลตอบแทนสูง
- (3) ความผิดที่มีลักษณะยากแก่การปราบปราม
- (4) ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

แนวคิดทั้ง 4 ประการนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร

การกำหนดความผิดมูลฐาน ควรมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดอย่างไร เหมือนกับแนวคิดทั้ง 4 ข้อหรือควรเพิ่มเติมอะไรบ้าง

2.2.3 การกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐาน จากลักษณะการทำความผิด และผลกระทบของอาชญากรรมร้ายแรงและอาชญากรรมเฉพาะทาง

2.2.4 การกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานจากผลกระทบของการฟอกเงิน และผลกระทบจากความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน และความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

2.2.5 การเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐาน จากความผิดที่เป็นอาชญากรรมร้ายแรง และความผิดที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างร้ายแรง

2.2.6 ความเหมาะสมของการนำหลักเกณฑ์การกำหนดความผิดมูลฐานที่กำหนดในกฎหมายระหว่างประเทศและต่างประเทศ มาเป็น โครงสร้างในการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทย

2.2.7 ความคิดเห็นต่อการจัดทำกฎหมายต้นแบบในการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงิน และมาตรการลดผลกระทบต่อการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หากจะจัดทำกฎหมายต้นแบบควรมีโครงสร้างและเนื้อหาของกฎหมายประกอบด้วยด้านใดบ้าง

2.2.8 จากประสบการณ์ที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ กฎหมายฉบับใด หรือประเทศใดที่น่าจะใช้เป็นแบบอย่างในการกำหนดหลักเกณฑ์

2.2.9 ข้อเสนอแนะหรือข้อแนะนำอื่น ๆ ที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการลดผลกระทบจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

3. การมีส่วนร่วมออกแบบ - ร่วมออกแบบ (Participatory Design , Co-design)

งานวิจัยนี้มีเป้าหมายที่จะจัดทำกฎหมายต้นแบบหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการลดผลกระทบต่อการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ซึ่งวิธีการจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบที่ดีนั้นสมควรที่จะให้ผู้มีส่วนได้เสียในการมีส่วนร่วมออกแบบกฎหมาย ในฐานะที่จะเป็นผู้ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อจะทำให้ได้ตัวต้นแบบกฎหมายที่มีได้มาจากผู้วิจัยเท่านั้น ดังนั้น การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design , Co-design) ในบริบทของการวิจัยทางกฎหมาย คือ การที่ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับกฎหมายฉบับนั้น ๆ ได้เข้ามีส่วนร่วมในการออกแบบสาระสำคัญของบทบัญญัติกฎหมาย ที่เห็นว่า ควรจะให้ให้มีบัญญัติไว้ในกฎหมาย ซึ่งวิธีการนี้เป็นอีกวิธีหนึ่งที่มีการนำไปใช้เป็นวิธีวิทยาการวิจัยที่มุ่งต่อการจัดทำเป็นต้นแบบหรือรูปแบบ (Model) จาก การวิจัย สำหรับการวิจัยนี้ได้นำเอาแนวคิดการวิจัย (สุณีย์ มัลลิกะมาสย์, 2560, หน้า 111) ที่ว่า การวิจัยหรือดำเนินการปรับปรุงแก้ไข โดยผู้วิจัยมีหน้าที่ในการนำเอาคำตอบจากการใช้วิธีวิจัยนี้ไปวิเคราะห์ตามหลักวิชาการ และวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการวิจัยด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการจัดทำกฎหมายให้เป็นกฎหมายที่เหมาะสมต่อการบังคับใช้ ทั้งนี้ เพราะกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัดในการบังคับใช้และการปฏิบัติตามเพราะกฎหมายมักมุ่งเน้นไปสู่การบังคับและมีการกำหนดโทษที่จะทำให้มีการยอมทำตามเพราะกลัวการถูกลงโทษจึงส่งผลให้มีการพยายามหลีกเลี่ยงกฎหมายเป็น

ประโยชน์ในแง่ของการตีความ กฎหมายที่ดีจึงควรจะคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะทำให้สามารถใช้บังคับได้จริง ด้วยเหตุนี้ การจัดทำกฎหมายต้นแบบในส่วนของ การกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานของการวิจัยนี้จึงนำเอาวิธีการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design , Co-design) มาใช้โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการดังนี้

3.1 การกำหนดกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้อง

ประชากรกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสม ดังนี้ ประชากรที่จะอยู่ในแต่ละกลุ่มจึงประกอบด้วย

ประชากรกลุ่มเฉพาะ มี 4 กลุ่ม รวม 16 คน คือ

3.1.1 หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม จำนวน 4 คน

3.1.2 หน่วยงานเฉพาะที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน จำนวน 4 คน

3.1.3 เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 4 คน

3.1.4 นักกฎหมายและนักวิชาการ จำนวน 4 คน

กลุ่มประชากรเฉพาะมี 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นและความต้องการที่จะให้มีในกฎหมายต้นแบบหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงิน ตามแต่ประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่จะเป็นความคิดเห็นที่มาจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเดียวกัน ดังนั้น ต้นแบบที่จะได้จึงมาผู้มีส่วนได้เสียทั้ง 4 กลุ่ม เฉพาะซึ่งอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันก็ได้

กลุ่มประชากรผสม มี 4 กลุ่ม เป็นการแยกประชากรกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มมารวมกันเป็นกลุ่มผสม ดังนั้น กลุ่มผสมจึงมีประชากรจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานเฉพาะที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักกฎหมายและนักวิชาการ โดยมีหลักการและเหตุผลของการมีกลุ่มผสม คือ การให้ผู้มีส่วนได้เสียที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมาอภิปรายตามความคิดเห็นของแต่ละฝ่ายซึ่งอาจสอดคล้องกันหรือแตกต่างกันก็ได้ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะต้องมีข้อสรุปของกลุ่ม

3.2 ขั้นตอนในการดำเนินการ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อม ด้วยการกำหนดประชากรผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงิน ในแต่ละส่วนงาน และมีหนังสือเชิญประชากรให้เข้ามามีส่วนร่วมออกแบบ สำหรับอุปกรณ์ที่ใช้ในการออกแบบประกอบด้วย กระดาษสำหรับเขียนคำตอบเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมกลุ่มทุกกลุ่ม ปากกาสำหรับเขียนคำตอบ

การดำเนินการแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเช้า เป็นการมีส่วนร่วมออกแบบของกลุ่มประชากรเฉพาะ 4 กลุ่ม ช่วยปาย เป็นกลุ่มประชากรผสม 4 กลุ่ม ทั้ง 2 ช่วง แม้กลุ่มประชากรจะแตกต่างกันแต่ก็ใช้ประเด็นหรือหัวข้อที่จะให้ออกแบบเดียวกัน การดำเนินการทั้ง 2 ช่วงเวลา

ดังกล่าวจะมีการเลือกประธานกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่นำเสนอคำตอบของกลุ่มตนต่อที่ประชุม โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดประเด็นที่เป็นหัวข้อสำหรับให้กลุ่มประชากรที่กำหนดไว้ร่วมออกแบบตามหัวข้อที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 ให้แต่ละกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มในชุดแรก แยกกันดำเนินการร่วมออกแบบ ด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปรายร่วมกัน พร้อมหาข้อยุติของคำตอบของกลุ่มในแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ โดยมีผู้วิจัยอยู่ประจำแต่ละกลุ่ม ที่น่าจะอำนวยความสะดวกในการจดเนื้อความที่ได้จากการออกแบบของแต่ละกลุ่ม เป็นคำตอบจากการตกลงร่วมกันภายในกลุ่มนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 3 ให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มประชากรเฉพาะ นำเสนอรูปแบบที่จัดทำขึ้นมาแล้วต่อที่ประชุมเพื่อรับฟังและรับรู้รูปแบบของกลุ่มตน

การดำเนินการขั้นตอนที่ 1 - 3 จะใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง ซึ่งโดยปกติจะเป็นช่วงเวลาเช้า

ขั้นตอนที่ 4 จัดกลุ่มประชากรใหม่อีกครั้งเป็นกลุ่มประชากรผสมที่มาจากตัวแทนของประชากรกลุ่มเฉพาะมารวมเป็นกลุ่มใหม่ ได้ 4 กลุ่ม และดำเนินการเช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 1 - 3

ขั้นตอนนี้จะใช้เวลาเท่ากับขั้นตอนที่ 1 - 3 คือประมาณ 2 ชั่วโมง ดังนั้น การดำเนินการจึงเป็นช่วงบ่ายในวันเดียวกันเพื่อจะได้ความต่อเนื่องของความคิด เมื่อได้คำตอบของรูปแบบมาแล้วผู้แทนกลุ่มจะนำเสนอแบบที่ร่วมกันจัดทำโดยเสนอต่อที่ประชุมเช่นเดียวกับการดำเนินการในช่วงเช้า โดยคำตอบที่ได้จากกลุ่มประชากรชุดที่ 1 และชุดที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบในรูปแบบของตารางเปรียบเทียบ และวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบที่จะเป็นการยืนยันสาระสำคัญของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมตามวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพที่ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ ทั้งหมดจะนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ร่วมกันเพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการลดผลกระทบจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินต่อไป

5. การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและวิจัยจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์และได้จัดทำกฎหมายต้นแบบหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินแล้ว เพื่อเป็นการยืนยันความครบถ้วนเหมาะสมของกฎหมายต้นแบบดังกล่าว ผู้วิจัยจะได้นำคำตอบที่ได้จากการศึกษาและวิจัยไปนำเสนอในที่ประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นด้วยการวิพากษ์และแสดงความคิดเห็นต่อกฎหมายต้นแบบ (Model Law) ดังกล่าว โดยมีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จำนวน 30 คน ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่

5.1 กลุ่มหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น ศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สภานายความ

5.2 กลุ่มหน่วยงานเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

5.3 กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงิน

5.4 กลุ่มนักวิชาการและนักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงิน

ในการนี้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจะได้วิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะทำให้ผู้วิจัยสามารถนำเอาข้อคิดเห็นที่ได้ไปดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต้นแบบว่าด้วยหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงิน ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. การจัดทำกฎหมายต้นแบบหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงิน และมาตรการลดผลกระทบจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

วิจัยฉบับนี้มีแนวคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการลดผลกระทบจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาการกำหนดความผิดมูลฐานที่มีหลักเกณฑ์ไม่ชัดเจนและไม่ได้ไปในทิศทางเดียวกัน ปัญหาในการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมที่ได้เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการกระทำความผิด ปัญหาผลกระทบจากมาตรการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

จึงนำไปสู่การวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักเกณฑ์ ความผิดมูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการลดผลกระทบจากการยึดหรืออายัด ทรัพย์สิน รวมถึงการวิจัยเพื่อการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อหาคำตอบในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยจัดทำเป็นร่าง Model กฎหมายหลักเกณฑ์ความผิด มูลฐานในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการลดผลกระทบจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ซึ่งมีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วย คำนิยามของคำว่า ความผิดมูลฐาน อาชญากรรมร้ายแรง ประเภทความผิดที่กำหนดไว้ ทรัพย์สิน และหลักเกณฑ์การกำหนดความผิดมูลฐาน บัญชี อาชญากรรมร้ายแรง และบัญชีประเภทความผิดที่กำหนดไว้ และมาตรการลดผลกระทบจากการยึด หรืออายัดทรัพย์สิน